

Türkiye’de Yapılan Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Doktora Tezlerinin İncelenmesi (1991-2015)*

An Examination of Surgical Nursing Doctorate Theses in Turkey (1991-2015)

YELDA CANDAN DÖNMEZ*
ÖZLEM SOYER**
MERYEM YAVUZ VAN GIERSBERGEN***

Geliş Tarihi: 15.08.2017, Kabul Tarihi: 02.10.2017

- Bu çalışma, 2017 yılında Rodos’ta düzenlenen “8. Avrupa Ameliyathane Hemşireleri Derneği (European Operating Room Nurses Association –EORNA) Kongresi”nde poster bildirisi olarak sunulmuştur.

Öz

Giriş: Bu çalışma, Türkiye’de Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı’nda yapılan doktora tezlerinin özelliklerinin incelenmesi amacıyla planlandı.

Yöntem: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi arşivinde kayıtlı olan doktora tezlerin incelendiği araştırmada, 1991–2015 yıllarına ait, 89 doktora tezi araştırma kapsamına alındı. Tezlere <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> sayfasına girilerek, detaylı tarama motorunun anabilim dalı kısmına “Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği” ve tez türü kısmına “Doktora” anahtar kelimesi yazılarak online olarak ulaşıldı. Verilerin analizinde, içerik analizi ve sayısal analiz tekniği kullanıldı. İçerik analizinde, her bir doktora tezinin amacı analiz birimi olarak seçildi. Veriler dokuz sorudan oluşan soru formu kullanılarak toplandı.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan tezlerin %48.4’ü 2011-2015 yılları arasında yapıldığı ve doktora tezlerinin %25.8’i Ege Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı’nda yapıldığı belirlendi. Doktora tezlerinin %25.8’i Genel Cerrahi Anabilim Dalı’nda yürütülmüş olup %84.3’ünün örneklemini hastalar oluşturmuştur. Tezlerin %78.7’sinin tamamının erişilebilir olduğu, %87.6’sının tek aşamada yapıldığı, %12.4’ünün birden fazla aşamada yapıldığı, %31.5’inin deneysel araştırma niteliğinde olduğu saptandı. Tezlerin %64.1’inde veri toplama aracı olarak ölçek kullanıldığı ve %19.3’ünde Durumluluk-Süreklilik Kaygı Envanteri en sık kullanılan ölçek olduğu belirlendi. Tezlerin amacı incelendiğinde, %30.3’ünde amaç bakım kalitesinin değerlendirilmesi olduğu belirlendi.

Sonuç: Son on yılda yapılan doktora tezlerinin sayısının arttığı, deneysel araştırma niteliğinde tezlerin ön planda olduğu, tezlerde hemşireliğin temelinde yer alan bakımın kalitesini arttırmak amaçlandığı belirlendi.

Anahtar kelimeler: Cerrahi hastalıkları hemşireliği; doktora tezi; hemşirelik.

ABSTRACT

Introduction: This study aims to examine surgical nursing doctorate theses in Turkey between 1991 and 2015.

Methods: Doctorate theses that were registered in the Council of Higher Education (CoHE) Thesis Center were examined by the researchers. A total of 89 doctorate theses from 1991 to 2015 were included in the research. A survey form consisting of nine questions prepared in accordance with the concept derived from the data was used in collecting the data.

Results: Half of the doctorate theses were written between 2011 and 2015. Doctorate programs were offered at eight Turkish university institutes of health sciences. Of these theses, 25.8% belonged to Ege University Department of Surgical Nursing. 25.8% of doctorate theses were from general surgical wards. A sample of 84.3% doctorate theses were found to constitute patients and 78.7% were found to be accessible to all. 87.6% of doctorate theses were written in one stage, while 12.4% were written in more than one stage. 31.5% of the doctorate theses were experimental research, 64.1% used a scale for data collection, and 19.3% showed that the most commonly used scale was the State-Trait Anxiety Inventory. Of the examined aims of the theses, 30.3% assessed the quality of care.

Discussion and Conclusion: As a result of an increase in the doctorate theses over the last ten years, it was determined that the experimental research of these theses was in the foreground and that the aims were to improve the quality of care.

Keywords: Surgical nursing, doctorate thesis, nursing.

* Y Candan Dönmez, Dr. Öğr. Üyesi
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir
e-posta: candanyelda@hotmail.com

*** M Yavuz van Giersbergen, Prof. Dr.
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir
e-posta: meryem.yavuz@ege.edu.tr

** Ö Soyer, Araş. Gör.
Aydın Kocatepe Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Ayfonkarahisar
Yazışma Adresi / Address for Correspondence:
Aydın Kocatepe Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Ali Çetinkaya Kampüsü İzmir yolu 5.km
Merkez/Ayfonkarahisar
Tel: 0 272 246 28 34-5920 Faks: 0 272 246 28 69
e-posta: ozlemm_soyer@hotmail.com

Son yirmi yılda dünya genelinde doktora mezunlarının sayısı giderek artmaktadır. 2016 Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development - OECD) raporuna göre 2014 yılında doktora programı mezun sayısı Amerika Birleşik Devletleri'nde 67.449 iken ülkemizde 4.516'dır. Bu rapora göre Türkiye doktora mezunu veren ülkeler arasında 12. sırada yer almaktadır.⁽¹⁾ Türkiye'de üniversitelerde toplam 77.155 doktora tezi yapılmış olup bunların 940'ı Hemşirelik alanında yapılmıştır.⁽²⁾ Eğitimin, küresel çapta toplulukların sağlığını ve refahını geliştirmede itici bir güç olduğu dünyada hemşirelikte doktora eğitimi, hemşirelerin pratik, burs, araştırma, politika ve eğitimde liderlik sağlanması için kritik bir faktör olarak belirlenmiştir. 1933-1934 yıllarında ABD'de Columbia ve New York Üniversitesi tarafından hemşirelikte doktora eğitimi önerilmiş ve bu yıllarda her iki üniversitede hemşirelikte doktora eğitimi kurulmuştur.⁽³⁾ 2009 yılında dünyada yaklaşık 386 hemşirelikte doktora eğitim programı düzenlenmiştir. Hemşirelikte doktora eğitim programının dağılımı Avrupa'da 120 (%30), Asya'da 44 (%11), Okyanusya'da 22 (%6), Afrika'da 20 (%5) ve Amerika'da 180 (%47)'dir.⁽⁴⁾ Amerikan Tıp Enstitüsü (Institute of Medicine-IOM) Hemşireliğin Geleceği raporunda doktora derecesine sahip hemşirelerin 2020 yılına kadar iki katına çıkarılması önerilmektedir.^(5,6) Dünyada hemşirelikte doktora eğitim programları; hemşirelikte felsefe doktorası (PhD), hemşirelikte bilim doktorası (DNS/DNSc), bilimsel hemşirelik doktorası (DSN), hemşirelik doktorası (DN/ND) ve hemşirelik eğitim doktorası (EdD) şeklinde yürütülmektedir.⁽⁷⁾ PhD, DNS/DNSc ve DSN doktora programlarından oluşan bilim doktorası ve DN/ND ve EdD doktora programlarından oluşan mesleki doktora olmak üzere iki farklı hemşirelikte doktora dereceleri bulunmaktadır. Bilim doktora programlarının amacı araştırma ve devamlı öğrenim iken, mesleki doktoranın amacı hemşirelik bilgisini geliştirmektir.⁽⁸⁾ Türkiye'de hemşirelikte doktora eğitimi, Ketefian ve Redman'ın Kuzey Amerika modeli olarak adlandırdığı ve DNSc'ye benzeyen programa dayanan hemşirelikte felsefe doktorası (PhD) ile yürütülmektedir. Her iki program da hasta bakımına dayanmaktadır.⁽⁹⁾

Türkiye'de ise hemşirelik alanında ilk resmi okul 1911 yılında kurulmuştur. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk hemşire okulu 21 Şubat 1925 yılında İstanbul'da açılan Kızılay Özel Hemşire Okulu'dur. Hemşirelik hizmetlerini üniversite düzeyi hemşirelik eğitimi ile yürütmek düşüncesiyle 1955 yılında ilk yüksekokul Ege Üniversitesi'nde açılmıştır.⁽¹⁰⁾ Hemşirelik Yüksekokullarının açılışı ile hemşirelikte lisansüstü eğitim gündeme gelmiş, Hacettepe Üniversitesi'nde 1968 yılında Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Programında "Bilim Uzmanlığı", 1972 yılında ise doktora programları başlatılmıştır.^(9,11-13) Bu programda doktora çalışmalarını geliştiren ilk cerrahi hemşireleri arasında Prof. Dr. Fethiye Erdil ve Prof. Dr. Saadet Ülker yer almaktadır.⁽¹⁴⁾ Türkiye'de Atatürk Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Marmara Üniversitesi'nde çeşitli alanlarda hemşirelikte doktora programları açılmıştır. Bu alanlar, Acil Tıp Hemşireliği,

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Cerrahi Hemşirelik, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Halk Sağlığı Hemşireliği, Hemşirelik, Hemşirelik Esasları, Hemşirelik Esasları ve Yönetimi, Hemşirelikte Yönetim, İç Hastalıkları Hemşireliği, Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Psikiyatri Hemşireliği, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Toplum Sağlığı Hemşireliği adı altında yürütülen doktora programlarıdır.⁽²⁾

Hemşirelikte doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır.⁽¹⁰⁾ Doktora eğitimi hemşirelik mesleğinin bilgi temeline katkıda bulunan, hemşirelikte ileri uygulamaları geliştiren ve hemşirelikte araştırmalar yapmak için gerekli becerilere sahip olan, araştırma yapmaya yönelmiş deneyimli bilim insanları yetiştirmektedir.⁽¹⁵⁾ Ayrıca hemşirelikte doktora eğitimi almak, hemşirelik bilgilerini üretip geleceğe sürekli yayacak akademisyenler yetiştirir.⁽¹⁶⁾ Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği gereğince doktora programına ilişkin genel esaslar, başvuru ve kabul süreci, süre, danışman atanması, yeterlik sınavı, tez izleme komitesi ve tez savunma süreçlerine ilişkin bilgiler yayımlanmıştır.⁽¹⁷⁾

Sağlık bilimlerindeki gelişmeler ve bilgi birikiminin artması hemşirelikte uzmanlaşmayı zorunlu hale getirmiştir. Bu uzmanlık alanlarından birisi de Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği'dir. Hemşirelikte doktora tezlerini gözden geçirerek hemşirelik mesleğinde değişen eğilimleri bir akademik disiplin olarak tanımlamak mümkün olabilir. Bu nedenle, bu çalışma Türkiye'de Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezlerinin özelliklerinin incelenmesi, tezlerde kullanılan araştırma önceliklerini belirleyerek alanda mesleki bilgi birikimine ışık tutulması, gelecek araştırmalar için mevcut durumun ortaya konması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi arşivinde kayıtlı olan Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'na ait doktora tezlerinin özelliklerinin incelendiği sistematik bir derlemedir.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma Türkiye'de Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yürütülen doktora tezleri ile yapıldı. Tezlere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi arşivinden ulaşıldı.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmada, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi

arşivinde kayıtlı olan Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan tüm doktora tezleri çalışmanın evrenini oluşturdu. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi arşivinde kayıtlı olan 1991-2015 yıllarına ait Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan 90 doktora tezine ulaşıldı. Tezler incelendiğinde bir tanesinin hemşirelik değil veteriner hekimlik alanında yapıldığı ve yanlış kodlandığı belirlendi. Bu tez araştırmadan çıkarılarak 89 tez araştırma kapsamına alındı.

Verilerin Toplanması

Tezlere <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> sayfasına girilerek, detaylı tarama motorunun anabilim dalı kısmına "Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği" ve tez türü kısmına "Doktora" anahtar kelimesi yazılarak Ocak-Nisan 2017 tarihleri arasında online olarak ulaşıldı.

Veri Toplama Araçları

Ulaşılan doktora tezleri Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'nde yapılan gelişmiş arama kısmında bulunan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen, dokuz sorudan oluşan kod listesine göre gruplandırılmıştır. Kod listesinde, tezin yılı, tez danışmanlarının ünvanı, tezdeki danışman sayısı, tezin yapıldığı üniversite, tezin yapıldığı alan, tezin aşama sayısı, örneklem özelliği, erişim durumu, tezlerde kullanılan ölçüm araçları ve amaçları yer almıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

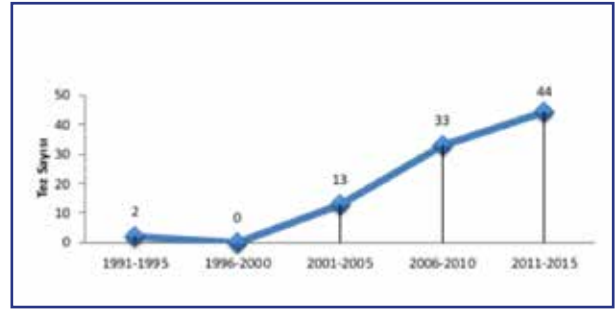
Veriler SPSS 16 versiyonuna kodlanarak, sayı ve yüzde ile değerlendirildi. İçerik analizinde, analiz birimi olarak cümleler seçildi. Her bir doktora tezinin amacı incelendi. Verilerden çıkarılan kavramlara göre hazırlanan kod listesi kullanıldı. Veriler kodlandıktan sonra sayı ve yüzde olarak hesaplandı.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma, Türkiye'de Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezlerinin özelliklerinin incelenmesi, tezlerde kullanılan araştırma önceliklerini belirleyerek alanda mesleki bilgi birikimine ışık tutulması, gelecek araştırmalar için mevcut durumun ortaya konması amacıyla gerçekleştirildi. Tüm tezlerin Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nde ulaşılabilir olması Ulusal Tez Merkezi Veri Giriş Formu ile yazarların kendi istekleri ile onaylarının alınması nedeniyle etik kurul izni alınmasına gerek bulunmamaktadır. Sistematik derlemenin yapılmasında araştırmacılara maddi/manevi bir zarar verme riski bulunmamaktadır. Ayrıca incelenen makaleler kaynakçada gösterilmiştir.

Bulgular

Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan tezler incelendiğinde %48.4'ü (n=44) 2011-2015 yılları, %34.9'u (n=33) 2006-2010 yılları, %14.5'i (n=13) 2001-2005 yılları, %2.2'si (n=2) 1991-1995 yılları arasında olduğu ve 1996-2000 yılları arasında doktora tezi bulunmadığı saptandı (Grafik 1).

Grafik 1. Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı

Araştırma kapsamına alınan tezleri yöneten danışmanların %52.8'i Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda profesör olduğu, tezlerin %93.3'ünü bir danışman yönetirken, %6,7'sini ise iki danışmanın yürüttüğü, %25.8'i Ege Üniversitesi Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yürütüldüğü, %25.8'inin yapıldığı alanın genel cerrahi olduğu, tezlerde yer alan örneklem özelliğini %84.3 ile hasta bireylerin oluşturduğu, tezlerin %78.7'sinin tamamına erişilebildiği ve %43.8'inin Uluslararası yayın, %10.1'inin Ulusal yayın olmak üzere toplam %53.9'unun yayınlandığı saptandı (Tablo 1).

Araştırma kapsamına alınan tezlerin veri toplama yöntemleri incelendiğinde %87.6'sının tek aşamada, %7.9'unun iki aşamada, %4.5'inin de üç aşamada yürütüldüğü görüldü. Tek aşamada verilerin toplandığı tezlerin %31.5'inin ve iki aşamada verilerin toplandığı tezlerin %27.3'ünün deneysel olarak yürütüldüğü, üç aşamada verilerin toplandığı tezlerin ise %50.0'mın yarı deneysel ve %50.0'mın ise kalitatif yöntemlerle yürütüldüğü saptandı (Tablo 2).

Araştırma kapsamına alınan tezlerde kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde, %64.1'inde ölçek kullanıldığı, %22.5'inde ölçeklerin Türk toplumuna uyarlamasının yapıldığı ve en sık kullanılan ölçeğin %19.3 oranında Durumluluk-Sürekli Kaygı Envanteri olduğu belirlendi (Tablo 3).

Tezlerin amaçları incelendiğinde, %30.3'ünün bakım kalitesini arttırmak, %15.8'inin cerrahi girişim sonrası komplikasyonların önlenmesine yönelik olduğu bulundu (Tablo 4)

Tablo 1 Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda Yapılan Doktora Tezlerinin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Sayı(n)	Yüzde(%)
Danışman Unvanı		
Profesör Doktor	47	52.8
Doçent Doktor	26	29.2
Yardımcı Doçent Doktor	16	18.0
Danışman Sayısı		
Bir	83	93.3
İki	6	6.7
Tezin Yapıldığı Üniversite		
Ege Üniversitesi	23	25.8
İstanbul Üniversitesi	17	19.1
Hacettepe Üniversitesi	14	15.7
Marmara Üniversitesi	14	15.7
Atatürk Üniversitesi	8	9.0
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	5.6
GATA	5	5.6
Kocaeli Üniversitesi	3	3.4
Tezin Yapıldığı Alan		
Genel Cerrahi	23	25.8
Kalp Damar Cerrahisi	15	17.0
Karma*	13	14.6
Ortopedi	11	12.4
Nöroşirurji	9	10.1
Organ Nakli	5	5.6
Üroloji	3	3.4
Göğüs Cerrahisi	3	3.4
Anestezi ve Reanimasyon	2	2.2
Çocuk Cerrahisi	2	2.2
Kadın Doğum	1	1.1
Plastik Cerrahi	1	1.1
Üniversite (Öğrenci)	1	1.1
Örneklem Özelliği		
Hasta	75	84.3
Hasta ve Hemşire	5	5.6
Hemşire	3	3.4
Hasta ve Hasta Yakını	3	3.4
Öğrenci	2	2.2
Cerrah, Anestezist ve Hemşire	1	1.1
Erişim Durumu		
Erişilebilir	70	78.7
Kısıtlı	19	21.3
Yayınlanma Durumu		
Uluslararası Yayın	39	43.8
Ulusal Yayın	9	10.1
Yayınlanmamış	41	46.1
Toplam	89	100.0

*Birden fazla alanda ortak olarak yapılmıştır.

Tablo 2: Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda Yapılan Doktora Tezlerinin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımı

Tez Aşamaları	Sayı(n)	Yüzde(%)				
Sadece Tek Aşamalı	78	87.6				
İki Aşamalı	7	7.9				
Üç Aşamalı	4	4.5				
Toplam	89	100.0				
Araştırma Tipi	1. Aşama (n:89)	2. Aşama (n:7)	3. Aşama (n:4)			
Deneysel ^{(28, 30, 32, 34, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 48, 49, 54, 56, 58, 62, 64, 77, 82, 83, 84, 89, 93, 94, 95, 98, 99, 104, 110, 114, 115)*}	28	31.5	3	27.3	0	0.0
Yarı deneysel ^{(36, 37, 50, 57, 60, 65, 68, 71, 74, 78, 79, 87, 88, 91, 92, 97, 100, 101, 105, 107, 109, 111)*}	18	20.2	2	18.2	2	50.0
Tanımlayıcı ^{(29, 31, 33, 41, 51, 52, 53, 55, 59, 61, 63, 70, 72, 73, 81, 96, 103, 108)*}	16	18.0	2	18.2	0	0.0
Metodolojik ^{(41, 46, 69, 75, 83, 86, 87, 92, 94, 95, 96, 111, 113)*}	12	13.5	1	9.1	0	0.0
Randomize kontrollü ^{(66, 67, 76, 80, 82, 85, 86, 90, 102, 106, 112)*}	9	10.1	2	18.2	0	0.0
Kalitatif ^{(27, 35, 82, 87, 88, 92, 111)*}	4	4.5	1	9.1	2	50.0
Olgu kontrol ^{(47)*}	1	1.1	0	0.0	0	0.0
Kohort ^{(45)*}	1	1.1	0	0.0	0	0.0
Toplam	89	100.0	11	100.0	4	100.0

*Kaynakça tüm aşamalarda yer alan araştırma tipine göre verilmiştir.

Tablo 3: Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda Yapılan Doktora Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	Sayı(n)	Yüzde(%)
Ölçek Kullanımı	57	64.1
Araştırmacı Tarafından Oluşturulan Formlar	20	22.5
Ölçek Uyarlama	12	13.4
Toplam	89	100.0
En Çok Kullanılan 5 Ölçek		
Durumluluk- Sürekli Kayı Envanteri	11	19.3
Visuel Analog Skala	10	17.5
SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği	6	10.5
Kısa-McGill Ağrı Soru Formu	2	3.5
EORTC QLQ-C30 Ölçeği	2	3.5

Tablo 4: Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda Yapılan Doktora Tezlerinin Amaçlarına Göre Dağılımı

Tezin Amaçları	Sayı(n)	Yüzde(%)
Bakım Kalitesinin Değerlendirilmesi	27	30,3
Komplikasyonların Önlenmesi	14	15,8
Ölçeklerin Türk Toplumuna Uyarlanması	12	13,4
Yaşam Kalitesine Etkisinin İncelenmesi	12	13,4
Eğitim Etkinliğinin İncelenmesi	6	6,8
Hasta Deneyimlerinin Belirlenmesi	5	5,7
Bakım Modellerinin Bakım Sonuçlarına Etkisi	5	5,7
Protokol/Standart Geliştirilmesi	4	4,5
Risk Faktörlerinin Belirlenmesi	2	2,2
Maliyet Etkinliğinin Değerlendirilmesi	1	1,1
Çalışan Sağlığının Geliştirilmesi	1	1,1
Toplam	89	100,0

Tartışma

Çalışmada Türkiye'de Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılmış 89 doktora tezi incelendi. Araştırmada 2001 yılından itibaren yapılan doktora tezlerinde artan bir ivme kaydedildiği görüldü (Grafik 1). Finlandiya'da hemşirelik alanında yapılan tezlerin 51'inden 39'unun 2000'li yıllarda yapıldığı belirtilmiştir.⁽¹⁸⁾ Brezilya'da ise 2010-2012 yılları arasında 477 hemşirelikte doktora tezine ulaşılmıştır.⁽¹⁹⁾ Brezilya'da yapılan başka bir çalışmada 1983-2012 yılları arasında 2049 hemşirelikte doktora tezine ulaşılmış ve bunun 1367'si son on yılda gerçekleştirilmiştir.⁽⁴⁾ Bu konu ile paralel olarak Ardahan ve Özsoy'un Türkiye'de yapılan hemşirelik araştırmalarında yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelendiği çalışmalarında hemşirelikte yapılan doktora tezlerinin %42,0'inin 1996-2001 yılları arasında yapıldığı belirtilmektedir. Hemşirelikte yapılan doktora tezlerinin %3,5'i Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yürütüldüğü belirlendi.⁽¹⁵⁾ Kocaman ve Arslan Yürümezoğlu (2015) 1996-2015 yılları arasında Türkiye'de hemşirelik eğitiminin durum analizini yaptığı çalışmalarında yıllara göre verilen doktora mezunlarının sayısı 1996-2000 yılları arasında 69, 2001-2005 yılları arasında 153, 2006-2010 yılları arasında 239'tür. Son on yılda hemşirelik doktora mezunu sayısı bir önceki sekiz yıla göre dört kat artış göstermiştir.⁽²⁰⁾ Tel ve Sabancıoğulları (2014) yaptıkları çalışmalarında Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği alanında yapılan doktora tezlerinin 1991 yılından sonra artış gösterdiği ve çoğunun 2006 yılından sonra yapıldığı belirtilmiştir.⁽²¹⁾ Bu çalışmada ise Cerrahi Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezlerinin sayısı son on yılda yaklaşık altı kat artış gösterdiği belirlendi. Cerrahi Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezleri sayısındaki artış literatürle paralellik göstermekle birlikte niceliksel olarak daha fazla artış olmuştur (Grafik 1). Son yıllarda cerrahideki ilerleme ve gelişmelere paralel olarak cerrahi hemşireliğinde de bakım standartları ve modellerinde ilerleme ve gelişmeler olmuştur. Bu nedenle cerrahi hemşireliği alanında da uzmanlaşmış

hemşirelere ihtiyaç artmıştır. Hemşirelik bakım modellerini uygulamak ve geliştirmek için uzmanlaşmak isteyen hemşireler de cerrahi hemşireliğinde doktora programlarını daha çok tercih etmektedir.

Hemşirelikte yapılan doktora tezlerinin %49,6'sının hasta bireylerle yapıldığı belirtilmektedir.⁽¹⁵⁾ Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan tezlerin örneklem özelliğinin %84,3 ile hasta bireylerden oluşmaktadır. Cerrahi hastalıkları hemşireliğinde doktora programının amaçlarından biri de; bütüncül bakış ile kaliteli ve güvenli hemşirelik bakımı sağlamak ve hasta bakım kalitesini arttırmaktır. Bu nedenle yürütülen tezlerin çoğunluğunda hasta bireye odaklanılmıştır. Ayrıca son yıllarda hemşirelik bakımında yeni uygulamaların geliştirilmesi ve sınanması nedeniyle de doktora tezlerinde hasta bireylere yönelmenin daha fazla olduğu düşünülebilir.

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezlerinin veri toplama yöntemleri incelendiğinde %87,6'sının tek aşamalı, %7,9'unun iki aşamalı, %4,5'inin de üç aşamalı olarak yapıldığı görülmektedir. Tezlerin birinci aşamada %31,5'inin, ikinci aşamada %27,3'ünün deneysel olarak yapıldığı, üçüncü aşamada ise %50,0'ı yarı deneysel iken %50,0'ı ise kalitatif olarak yapılmıştır. Son yıllarda yapılan hemşirelik araştırmaları kanıta dayalı uygulamalara odaklanmıştır. Nitel çalışmalar da sağlık ve hemşirelik alanlarında sıkça kullanılmaya başlayan bir araştırma yöntemidir ve hastaların gereksinimlerini, tercihlerini ve motivasyonlarını belirlemek amacıyla kanıta dayalı uygulamalar için faydalıdır.⁽²²⁾ Kanıta dayalı hemşirelik, kaynakların elde edilebildiği bakım ortamlarında, hemşirelerin klinik uzmanlıklarını, hasta tercihlerini ve eldeki en iyi kanıtları kullanarak karar almaları süreci olarak tanımlanmaktadır. Kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının gerçekleştirilebilmesi için ilgili konuda yeterli araştırma yapılmış ve yayımlanmış olması gerekir.⁽²³⁾ Deneysel çalışmalar kanıt temelli bakımın verilmesinde temel oluşturması nedeniyle doktora tezleri deneysel yöntemlerle yürütülmüştür. Hemşirelik alanında yapılan doktora tezlerinin %45,6'sı tanımlayıcı, %16,8'i deneysel, %36,3'ü metodolojik, %1,3'ü tanımlayıcı epidemiyolojik (kayıt) araştırmalarıdır.⁽¹⁹⁾ İsveçte hemşirelik alanında yapılan doktora tezlerinin (n=226) incelendiği bir çalışmada tezlerin %45,5'inin deneysel, %13,6'sının yarı deneysel araştırmalardır.⁽²⁴⁾ Brezilya'da 2010-2012 tarihleri arasında incelenen 499 hemşirelikte doktora tezinin 51'inin metodolojik, 48'inin epidemiyolojik, 33'ünün deneysel, 17'sinin girişimsel ve 9'unun yarı deneysel olduğu belirtilmektedir.⁽⁴⁾ Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan tezler yarı deneysel (%34,5) ve deneysel (%23,0), metodolojik (%5,7) ve kalitatif/niteliksel (%2,3) yapılmıştır.⁽²¹⁾ Türkiye'de hemşirelik alanında yapılan doktora tezlerinin yarısı klinik uygulama alanı ile ilişkilidir (%48,73), %45,16'sı deneysel ya da yarı deneysel çalışmalardır ve niteliksel araştırmaların oranı oldukça düşüktür (%2,15).⁽²⁵⁾

Araştırmada Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezlerinin yapılması ile amaçlanan konu en sık olarak verilen bakımın kalitesini değerlendirmek ve komplikasyonların önlenmesini incelemektedir. Yürütülen diğer doktora

tezlerinde amaçların sırasıyla ölçeklerin Türkçeye uyarlanması, yaşam kalitesine etkisinin incelenmesidir. Daha az sıklıkla eğitim etkinliğinin, hasta deneyimlerinin, bakım modellerinin bakım sonuçlarına etkisinin incelenmesi amacıyla da yapılan tezler yer almaktadır. Türkiye'de hemşirelik tezlerinde bulunan en yaygın konular, hemşireliğin ülkenin sağlık sistemi için etkisini değerlendiren klinik uygulamalarıdır.⁽¹²⁾ Şengün İnan, Üstün, Bademli'nin yaptıkları çalışmalarında (2013) 2001'nda kuram/modelle dayalı tezler yapılmaya başlanmış ve 2001-2010 yılları arasında 17 kuram/modelle dayalı hemşirelik doktora tezi yapılmıştır.⁽²⁶⁾ İsvetçe hemşirelik alanında yapılan doktora tezlerinin (n=226) incelendiği bir çalışmada tezlerin 44'ünün amacı yapılan girişimlerin etkinliğinin değerlendirilmesidir.⁽²⁴⁾ (Olson) Finlandiya'da yapılan hemşirelikte doktora tezlerinin %12.3'ü hemşirelikte eğitime odaklanmıştır.⁽¹⁸⁾ Hemşirelik doktora tezlerinin ise %53.1'i bakım kalitesini arttırmak amaçlı yapılmıştır. Ayrıca doktora tezlerinde çalışılan konu eğilimleri incelendiğinde ölçeklerin kullanımı %36.3 oranındadır.⁽¹⁵⁾ Bu çalışmada Cerrahi Hastalıkların Hemşireliği Anabilim Dalı'nda ölçek kullanımı (%64.1) ve ölçek uyarlama (%13.4) olmak üzere yapılan tezlerin %77.5'inde veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. En sık kullanılan ölçek %19.3 oranında Durumluluk-Sürekli Kaygı envanteridir. Hemşirelikte yapılan doktora tezlerinde ise en sık kullanılan ölçek %26.7 oranında Öz Bakım Ölçeğidir.⁽¹⁵⁾

Sonuç

Sonuç olarak son on yılda Cerrahi hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapılan doktora tezlerinin sayısında bir artış olduğu, deneysel araştırma niteliğinde tezlerin ön planda olduğu, tezlerde hemşireliğin temelinde yer alan bakımın kalitesini arttırmak amaçlandığı belirlenmiştir. Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği uygulamalarına bilimsel temel oluşturmada katkı sağlayacak, teori ile uygulamayı birleştirecek ve gereksinimlere uygun sistematik ve kanıta dayalı hemşirelik bakımı vermeye olanak sağlayacak çalışmalara odaklanılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Education at a Glance 2016: OECD Indicators 2016 [cited 2017 May 23]. Available from: http://download.ei-ie.org/Docs/WebDepot/EaG2016_EN.pdf
2. Yükseköğretim Kurumu İstatistik Bilgi Bilgi [internet]. Yükseköğretim Kurumu (YÖK). 2016 [cited 2017 April 18]. Available from: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/IstatistikBilgi?islem=3>
3. Ketefian S, Redman RW. A critical examination of developments in nursing doctoral education in the United States. *Rev Lat Am Enfermagem*. 2015;23(3):363-71. doi: 10.1590/0104-1169.0797.2566.
4. Scochi CGS, Gelbecke FL, Ferreira MA, et al. Nursing doctorates in Brazil: Research formation and theses production. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*. 2015;23(3):387-94. doi: 10.1590/0104-1169.0590.2564.
5. Neuberger GB. Developing PhD nurse scientists: Do bachelor of science in nursing honors programs help? *J Nurs Educ*. 2016;55(10):579-82. doi: 10.3928/01484834-20160914-07.
6. Salani D, Albuja LD, Azaiza K. The keys to success in doctoral studies: A preimmersion course. *J Prof Nurs*. 2016;32(5):358-63. doi: 10.1016/j.profnurs.2016.01.005.
7. Akdemir N, Özdemir L, Akyar İ. Türkiye'de mezuniyet sonrası hemşirelik eğitiminin durumu. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri*

Dergisi. 2011;14(1):50-8. Available from: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/29501>

8. Arslan H, Çıtak N, Coşkun Potur D. Dünyada hemşirelik doktora programlarına genel bakış. *Istanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2004;13(53):21-30. Available from: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/95384>
9. Yavuz M. Nursing doctoral education in Turkey. *Nurse Educ Today*. 2004;24(7):553-9. doi: 10.1016/j.nedt.2004.07.007.
10. Ergöl Ş. Türkiye'de yükseköğretimde hemşirelik eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 2011;1(3):152-155. doi: 10.5961/jhes.2011.022.
11. Eti Aslan, F. Cerrahi hemşireliğin tarihçesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2009;12(1):104-13. Available from: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/29454>
12. Çiftçi İ, Uslu Y, Eti Aslan F. Türkiye'de cerrahi hastalıkların hemşireliği anabilim dalında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik ve yöntem açısından değerlendirilmesi. In: Yavuz M, Kaymakçı Ş, Candan Dönmez Y, Dolgun E. editors. 8. Ulusal Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireliği Kongre Kitabı. 1st ed. İzmir: Meta Basım; 2013. p. 265-72.
13. Hatipoğlu S. Türkiye'de Cerrahi Hemşireliğinin Gelişimi. In: Yavuz M, Özbayır T, Demir Korkmaz F, Kaymakçı Ş, editors. 6. Türk Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireliği Kongre Kitabı. 1st ed. İzmir: Meta Basım; 2009. p. 6-10.
14. Özer N. Cerrahi ve Cerrahi Hemşireliğinin Tarihçesi Cerrahinin Sınıflandırılması Cerrahi Gerektiren Durumlar ve Hasta Üzerindeki Etkileri. In: Eti Aslan F. editor. *Cerrahi Bakım Vaka Analizleri ile Birlikte*. 1st ed. Ankara: Akademisyen Tıp; 2016. p. 25-9.
15. Ardağan M, Özsoy S. Türkiye'de hemşirelik araştırmalarındaki eğilimler: Yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2015;4(4):516-34. Available from: <http://dergipark.gov.tr/gumussagbil/issue/23826/253828>
16. Yeh MC. The role of nursing education in the advancement of the nursing profession. *Journal of Nursing*. 2017;64(1):5-10. doi: 10.6224/JN.64.1.5.
17. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete; 2016 April 20. No. 29690. Available from: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/04/20160420-16.htm> (cited 2017 March 17).
18. Vierula J, Stolt M, Salminen L, Leino-Kilpi H, Tuomi J. Nursing education research in Finland--A review of doctoral dissertations. *Nurse Educ Today*. 2016;37:145-54. doi: 10.1016/j.nedt.2015.10.014.
19. Rodrigues RAP, Robazzi MLCC, Erdmann AL, Fernandes JD, de Barros ALBL, Ramos FR. Doctoral theses from nursing postgraduate programs in Brazil and their association with the millennium development goals. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*. 2015;23(3):395-403. doi: 10.1590/0104-1169.0667.2565.
20. Kocaman G, Arslan Yürümezoğlu H. Türkiye'de hemşirelik eğitiminin durum analizi: Sayılarla hemşirelik eğitimi (1996-2015). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2015;5(3):255-62. doi: 10.5961/jhes.2015.127.
21. Tel H, Sabancıoğulları S. Psikiyatri hemşireliği doktora tezlerinin özellikleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 2014;7(3):178-85. Available from: <http://www.deuhyoedergi.org/index.php/DEUHYOED/article/view/96>
22. Başkale H. Nitel Araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 2016;9(1):23-8. Available from: <http://www.deuhyoedergi.org/index.php/DEUHYOED/article/viewFile/207/221>
23. Kocaman G. Hemşirelikte kanıta dayalı uygulama. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2003;5(2):61-9. Available from: <http://hemarge.org.tr/ckfinder/userfiles/files/2003/2003-vol5-say2-84.pdf>
24. Olsson TM, Sundell K. Research that guides practice: Outcome research in Swedish PhD theses across seven disciplines 1997-2012. *Prev Sci*. 2016;17(4):525-32. doi: 10.1007/s11121-016-0640-9.
25. Arslan F, Uzun Ş, Ofaz F. Türkiye'de hemşirelikte doktora tez çalışmalarının özellikleri, yaşanan güçlükler ve tezlerin kullanımı. *Türkiye Klinikleri J Nurs*. 2010;2(2):110-22. Available from: <http://www.turkiyeklinikleri.com/article/en-turkiyede-hemşirelikte-doktora-tez-calismalarinin-ozellikleri-yasanan-guclukler-ve-tezlerin-kullanimi-58695.html>
26. Şengün İnan F, Üstün B, Bademli K. Türkiye'de kuram/modelle dayalı hemşirelik araştırmalarının incelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2013;16(2):132-9. Available from: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/29619>

İncelenen Doktora Tezi Referansları*

27. Çiftçi Gündüz ES. Böbrek transplantasyonu yapılan hastaların nakil öncesi ve sonrası psikososyal deneyimleri doktora tezi. İstanbul:

- Istanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
28. Yılmaz Avcı E. Post-operatif dönemde uygulanan intravenöz infüzyon solüsyonlarının şimik tromboflebit oluşumu üzerine etkilerinin incelenmesi doktora tezi. Ankara: GATA, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 1993.
  29. İyigün E. Cerrahi yoğun bakım ünitelerinde ventilatöre bağlı nozokomiyal pnömoni risk faktörleri ve önlenebilirlik aktivitesinin belirlenmesi doktora tezi. Ankara: GATA, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2001.
  30. Aslan Eti F. Mastektomili hastalara ameliyat öncesi ve sonrası uygulanan hemşirelik bakımının beden imajını algılama ve fiziksel iyileşme üzerine etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 1992.
  31. Talas MS. Böbrek transplantasyonu olan hastaların yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2002.
  32. Ünlü H. İdrar kültürü için örnek almada iki farklı yöntemin maliyet-etkililik analizi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2003.
  33. Bulut H. Acil servislerde hasta ve yakınlarını bilgilendirmenin memnuniyet üzerine etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2003.
  34. Özer N. Kalp damar cerrahisi yoğun bakım ünitesinde kliniğe taşınmada planlı eğitimin hastaların taşıma kaygısı üzerine etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2002.
  35. Taze SS. Cerrahi girişim sonrası meme kanserli kadınların yaşadıkları deneyimler doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
  36. Karabulut N. Batın ameliyatı öncesi uygulanan farklı eğitim programlarının çocuğun ve annenin kaygı düzeyine etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2004.
  37. Cebeci F. Koroner arter bypass greft ameliyatı geçiren hastalara verilen taburculuk eğitimi ve danışmanlık hizmetinin öz-bakım gücüne, anksiyete ve depresyon durumuna etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2004.
  38. Ögce UF. Diyabetik ayak ülserlerinin tedavisinde klasik yara pansumanı ile hidrokoloid yara pansumanının etkilerinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2004.
  39. Taş Gül A. Meme kanseri ameliyatlarından sonra lenfödemin önlenmesinde basit lenf drenajı masajı ile aromatik yağlarla yapılan basit lenf drenajı masajının karşılaştırılması doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2005.
  40. Gürkan A. Laparoskopik cerrahi işlem sonrası bulantı ve kusmanın azaltılmasında otojenik gevşeme ile yavaş ve ritmik solunumun etkisi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2005.
  41. Aygün D. Meme kanserli kadınlarda cinsel yaşam durumunun incelenmesi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2005.
  42. Taştan S. Meme cerrahisi geçiren hastaların 'vaka yönetimi modeli' ile izlenmesi doktora tezi. Ankara: GATA, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2005.
  43. Koca Kutlu A. Nöroşirürji hastalarında ameliyat sonrası egzersizin kan değerleri üzerine etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2005.
  44. Yıldırım GÖ. Kalp ameliyatı sonrası hasta pozisyonunun hemodinamik ölçümlere etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.
  45. Vural F. Koroner arter bypass greft uygulamasında düşünme ve müziğin iyileşme sürecine etkisi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.
  46. Candan Dönmez Y. Kaliteli perioperatif hemşirelik bakım skalasının Türk hemşire ve hastaları için geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.
  47. Bilik Ö. Kalça protezi uygulanmış olan hastaların evde telefonla izlenmesinin iyileşmeye etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.
  48. Tuna Malak A. Beyin tümörlü hastalarda danışmanlığın günlük yaşam aktivitelerindeki bağımsızlık düzeylerine ve bakım sonuçlarına etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2007.
  49. Özşaker E. Şok dalgaları ile taş kırma işleminde tens'in ağrıyı gidermedeki etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2007.
  50. Arslan S. Dokunma, müzikterapi ve aromaterapinin yoğun bakım hastalarının fizyolojik durumlarına etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2007.
  51. Akgün M. Cerrahide profilaktik antibiyotik yaklaşımları ile yara enfeksiyonu arasındaki ilişki doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2007.
  52. İlçe A. Yoğun bakım ünitelerinde ergonomik faktörlerin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2007.
  53. Erdim A. Gastrointestinal sistem cerrahisi uygulanacak hastaların preoperatif dönemde subjektif global değerlendirme (SGA) yöntemi ile beslenme durumlarının değerlendirilmesi ve uygulanan beslenme desteğinin yararının incelenmesi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2007.
  54. Oyur Çelik G. Jinekolojik ameliyatlarda hasta kontrollü analjezi uygulanan hastalarda progresif gevşeme yöntemlerinin bulantı kusmayı önlemedeki etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  55. Baltacı Göktaş S. Meme kanserinde mastektomi sonrası uygulanan erken ve geç rekonstrüksiyonun hastanın yaşam kalitesi üzerine etkisi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  56. Özkan S. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim materyali hazırlayarak yaptıkları öğretimin hastalardaki etkinliğinin değerlendirilmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  57. Sayın Y. Meme cerrahisinde ameliyat öncesi analjezik eğitiminin ameliyat sonrası ilk 24 saatteki ağrıya etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  58. Çam R. Eksternal fiksatorlu hastaların uzun süreli bakım ve izlemlerinin komplikasyonlara etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  59. Gezer N. Tıkaçıcı uyku apne sendromlu hastalarda hemşirelik izlem standardının geliştirilmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  60. Ucuza M. Meme ameliyatı olan hastalarda ayak masajının ameliyat sonrası ağrıya etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2009.
  61. Yıldız T. Yüz bölgesinde uygulanan estetik ve rekonstrüktif cerrahinin yaşam kalitesi üzerine etkisi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2009.
  62. Ertuğ Sumbay N. Göğüs tüpü çıkarılmasına bağlı gelişen ağrıya soğuk uygulamanın etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2009.
  63. Üstündağ H. Koroner arter bypass greft cerrahisi uygulanan hastaların konfor düzeyi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2009.
  64. Güner Şİ. Mekanik ventilasyon desteği alan hastalarda farklı pozisyonlarda yapılan göğüs fizyoterapisinin kalp ve solunum sistemi üzerine etkilerinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  65. Akbari M. Koroner arter bypass greft ameliyatı geçiren hastalara verilen taburculuk eğitiminin ve danışmanlık hizmetinin yaşam kalitesine ve taburculuk sonrası yaşanan sorunlara etkisinin belirlenmesi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
  66. Andsoy II. Kalp damar cerrahisinde antibakteriyel özellikli (Triclosan Kaplı) sütür materyali kullanımının cerrahi alan enfeksiyonuna etkisi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  67. Özyürek P. Basınç yaralarını önlemede viskoelastik sünger destek yüzeyinin etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  68. Köçkar Ç. Parsiyel kalça protezi uygulanan hastalar için klinik rehber geliştirme ve geliştirilen rehberin hasta çıktılarına etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  69. Önlü E. Ameliyathane çalışanlarının hasta güvenliğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  70. Kuşun Ş. Genel cerrahi servisinde hasta ve hemşireler tarafından hemşirelik bakım kalitesinin algılanması doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  71. Dolgun E. Kabız çocuklar için izlem protokolü geliştirilmesi ve hasta yönetimine etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  72. Faydalı S. Analjeziklerin kaliteli kullanımına ilişkin verilen eğitimin hemşirelerin bilgi ve uygulamalarına etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
  73. Kula Şahin S. Anestezi sonrası bakım ünitesine alınan genel cerrahi hastalarının komplikasyon gelişimi açısından değerlendirilmesi doktora

- tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
74. Güler Demir S. Kalça protezi ameliyatı olan hastaların Günlük Yaşam Aktiviteleri Bakım Modeline göre evde izleminin etkinliği doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
75. Karaman Özlü Z. Kalp damar cerrahi yoğun bakım ünitesinde bazı çevresel faktörleri kontrol altına almanın hastaların gece uykusu durumuna etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2010.
76. Altun Uğraş G. Açık ve kapalı endotrakeal aspirasyonunun intrakraniyal basınç ve serebral perfüzyon basıncı üzerine etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2011.
77. Ter N. Kalça ve diz cerrahisi pansumanlarını tespit etmede kullanılan iki farklı yapışkan ürünün deri bütünlüğüne etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2011.
78. Sarıtaş S. Lomber disk hernisi ameliyatı olan hastalara verilen eğitimin yaşam kalitesi öz-bakım gücü ve cinsel doyum üzerine etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2011.
79. Çeçen D. Roper, Logan ve Tierney' in yaşam aktiviteleri bakım modeli doğrultusunda ameliyat öncesi yaşlı değerlendirme formu'nun geliştirilmesi ve hemşirelik bakımına etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2011.
80. Dirimeşe E. Elastik basınçlı çorap uzunluğunun ameliyat sonrası derin ven trombozunu önlemeye etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2011.
81. Çil Eyi S. Ameliyat sırasında uygulanan hemşirelik bakımının hasta ve hemşireler tarafından değerlendirilmesi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
82. Durmaz A. Hemşirelik öğrencilerinin ameliyat öncesi ve sonrası hasta bakım yönetimini öğrenmesinde bilgisayar destekli simülasyon tekniğinin etkisi doktora tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
83. Elilbol N. Ortopedi cerrahi girişim uygulanan yaşlı hastalarda postoperatif deliryumu önlemeye yönelik hemşirelik girişimlerinin etkisi doktora tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
84. Yüksel S. Soğuk uygulama ve heparinoid'in kraniyotomi sonrası göz çevresinde oluşan ödem ve ekimoz etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
85. Çiğerci Y. Koroner arter bypass greft ameliyatı uygulanan hastalarda müzik terapinin temel yaşam bulguları, ağrı, anksiyete ve hastanede kalış sürelerine etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
86. Tuna Z. Koroner arter bypass greft ameliyatı olan yaşlı hastalara fonksiyonel bağımsızlık düzeyleri doğrultusunda verilen taburculuk eğitiminin hastaların fonksiyonel bağımsızlıklarına etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
87. Sucu G. Enteral beslenmede tasarlanan karar destek sistemi'nin hasta bakım sonuçlarından gastrik intolerans, diyare'ye etkisi ve sistemi kullanan hemşirelerin deneyimlerinin tanımlanması doktora tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
88. Bakı Şimşek A. Primer beyin tümörlü hastalarda roy uyum modeli ile uyumlu ve uyumsuz davranışların incelenmesi, eğitimin semptom ve baş etmeye etkisi doktora tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
89. Taşdemir N. Gevşeme tekniği, aromaterapi ve her iki yöntemin birlikte uygulanmasının ameliyat sonrası ağrıya etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
90. Ayhan H. Yüksek riskli gruplarda postoperatif derin ven trombozunu önleme protokollerinin karşılaştırılması doktora tezi. Ankara: GATA, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.
91. Seki Özcan Z. Meme kanseri hastalarında roy uyum modeline göre yapılandırılmış eğitimin hastalığa uyuma etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
92. Sarıgöl Ordın Y. Karaciğer transplantasyonu sonrası destek grup girişiminin hastaların bilgi, semptom ve yaşam kalitesi düzeyine etkisinin incelenmesi doktora tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
93. Aydın N. Kolon ameliyatı geçiren hastalara uygulanan karın masajının ameliyat sonrası ileusa etkisi doktora tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
94. Ayoğlu T. Cerrahi girişim öncesi verilen eğitimin hastaların öz - etkililik algısına ve iyileşme sürecine etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2011.
95. Çetinkaya F. Progresif gevşeme egzersizlerinin total kalça protezi ameliyatı olan hastaların uyku kalitesine etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
96. Karadağ Arlı Ş. Beyin kanseri tedavisinin fonksiyonel değerlendirilmesi ölçeğinin Türk toplumunda geçerlik ve güvenilirlik çalışması doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
97. Yıldırım M. Lomber disk hernisi ameliyatı olan hastalar için geliştirilen hasta güvenliği öğretim planının hastaların günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam kalitesi üzerine etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
98. Rızalar S. Çocuklarda apendektomi sonrası erken beslenmenin iyileşmeye etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
99. Yaman Aktaş Y. Mekanik ventilasyonlu hastanın aspirasyon işleminde uygulanan müzik terapinin ağrı ve fizyolojik parametrelere etkisi doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
100. Nargiz Koşucu S. Koroner arter bypass cerrahisinde eğitim ve müziğin anksiyete düzeyi iyileşme süreci ve yaşam kalitesine etkisi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
101. Ünver S. Karpal tünel sendromlu hemodiyaliz hastalarında el egzersizinin semptomların azaltılması üzerine etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
102. Erden S. Torakotomi sonrası uygulanan transkütan elektriksel sinir stimülasyonunun ağrı üzerine etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.
103. Aksoy N. Son dönem böbrek yetmezliği nedeniyle transplantasyon uygulanan hastalarda yetmezliğe neden olan risk faktörlerinin incelenmesi doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
104. Karaveli S. Ameliyat öncesi stoma yeri işaretlemenin erken dönem stoma komplikasyonlarına ve yaşam kalitesine etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
105. Karacabay K. Sol ventrikül destek cihazlı hastalarda orem'e göre verilen bakımın özbakım gücü ve yaşam kalitesine etkisi doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
106. Köse G. Elektif kraniyal cerrahide farklı tipte saç traşının beden imajı ve cerrahi alan enfeksiyonuna etkisi doktora tezi. Ankara: GATA, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
107. Yıldırım M. Fantom ekstremite ağrısının yönetiminde ayna terapisinin etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2014.
108. Dudu Kılıncı A. Ortopedi servisinde yatan yaşlıların ağız yolu ile beslenmesini etkileyen faktörler ve hemşirelik girişimlerinin değerlendirilmesi doktora tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
109. Abukhader I. İlaç güvenliği eğitiminin Filistin'de yoğun bakım hemşirelerinin intravenöz ilaç uygulamasına ilişkin bilgilerine, uygulamalarına ve ilaç hataları algılarına etkisi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
110. Yıldızeli Topçu S. Ameliyat sonrası ileusun önlenmesinde sakız çiğnemenin etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
111. Çatal E. Koroner arter baypas greftli hastalarda hemşirelik girişimlerinin öğrenim gereksiniminin karşılanması, iyileşme algısı, başetme-uyum ve yaşam kalitesine etkisi doktora tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
112. Demirarslan E. Total diz artroplastisi yapılan hastalarda ameliyat sonrası hipotermi kontrolünde yün battaniye ile birlikte elektrikli battaniye kullanımının değerlendirilmesi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
113. Özdemir Z. Solid organ transplantasyonu yapılan hastalara yönelik immünsupresif ilaç kullanıma uyum ölçeğinin geliştirilmesi doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
114. Temiz Z. Ürostomili hastalarda idrar yolu enfeksiyonlarının önlenmesinde hemşire tarafından verilen eğitim ve kızılçık (cranberry)'in etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.
115. Ghavami H. Meme kanserli hastalarda yaşam tarzı müdahalelerinin fiziksel ve psikolojik sağlık durumu üzerine etkisi doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.